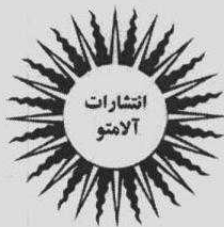

مرگ مغزی در قانون ایران

تألیف: ساسان احمدی

www.ketab.ir

سروش‌شناسه: احمدی، ساسان، ۱۳۵۱-

عنوان و نام پدیدآور: مرگ مغزی در قانون ایران / تألیف ساسان احمدی

مشخصات نشر: ایلام: انتشارات آلامتو، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۹۸ ص.

شابک: ۰-۷-۹۵۵۷۵-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتاب‌نامه

موضوع: مرگ مغزی -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع: Brain death -- Iran -- Law and legislation

موضوع: مرگ مغزی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Brain death -- Religious aspects -- Islam

موضوع: مرگ مغزی (اسلام)

موضوع: Brain death (Islamic law)

رده بندی کنگره: K۳۶۱۱

رده بندی دیویی: ۳۴۴/۵۵۰۴

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۷۵۶۳۳۸۴

مرگ مغزی در قانون ایران

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵	چکیده
۱۷	فصل اول: کلیات
۱۹	۱- مقدمه
۲۱	۲- بیان مسأله
۲۴	۴- سوابق تحقیق
۲۵	۵- فرضیه‌ها
۲۵	فرضیه اصلی:
۲۵	فرضیات فرعی:
۲۶	۶- اهداف تحقیق
۲۶	اهداف علمی:
۲۶	اهداف عملی:
۲۶	هدف کاربردی بیان نام بهره‌وران
۲۶	۷- جنبه‌ی نوآوری و جدید بودن تحقیق
۲۷	۸- پرسش اصلی تحقیق (مسأله تحقیق):
۲۷	۸- روش کار
۲۷	الف. نوع روش تحقیق:
۲۷	ب. روش گردآوری اطلاعات (میدانی، کتابخانه‌ای و غیره):

- ۲۸ _____ ت. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:
- ۲۹ _____ **فصل دوم: مفاهیم نظری**
- ۳۱ _____ تعاریف، مفاهیم و تفسیر مرگ و مرگ مغزی
- ۳۱ _____ تعریف مرگ
- ۳۱ _____ تعریف مرگ در لغت و اصطلاح
- ۳۱ _____ تعریف لغوی مرگ
- ۳۱ _____ تعریف مرگ در اصطلاح
- ۳۲ _____ تفسیر حیات و مرگ
- ۳۵ _____ مرگ از نظر قرآن
- ۳۸ _____ گونه‌های مرگ
- ۳۸ _____ مرگ طبیعی
- ۳۸ _____ اعدام
- ۳۹ _____ اتانازی
- ۴۰ _____ شهید
- ۴۰ _____ شهادت در قانون ایران
- ۴۲ _____ خودکشی
- ۴۲ _____ قربانی کردن
- ۴۳ _____ مرگ مغزی
- ۴۳ _____ ماهیت مرگ
- ۴۵ _____ تعریف، ماهیت، پیشینه و تفسیر مرگ مغزی
- ۴۵ _____ تعریف مرگ مغزی
- ۴۵ _____ تعریف مرگ مغزی در لغت و اصطلاح

- ۴۵ _____ تعریف مرگ مغزی در اصطلاح
- ۴۶ _____ ماهیت مرگ مغزی
- ۴۶ _____ مطالعه تطبیقی
- ۴۸ _____ ماهیت مرگ مغزی از نظر قانون گذار ایران
- ۵۲ _____ پیشینه مرگ مغزی
- ۵۴ _____ زندگی نباتی با فقدان فعالیت مغزی
- ۵۵ _____ مرز مرگ و زندگی در فعالیت های مغزی
- ۵۷ _____ مرگ مغزی از دیدگاه علم پزشکی
- ۶۰ _____ دلایل مرگ مغزی
- ۶۰ _____ معیارهای مرگ مغزی
- ۶۱ _____ تفاوت های مرگ مغزی با کما
- ۶۲ _____ دیدگاه و نظریات فقها و حقوق دانان راجع به مرگ و مرگ مغزی
- ۶۲ _____ انواع مرگ و زندگی در فقه
- ۶۲ _____ انواع حیات
- ۶۴ _____ مرگ مغزی در منابع اسلامی
- ۶۴ _____ روایات موت مشبه
- ۶۷ _____ نظریه های مختلف فقهی در خصوص مرگ مغزی
- ۶۷ _____ دیدگاه فقها
- ۷۲ _____ - نظر قائلین به وقوع مرگ با تحقق مرگ مغزی
- ۸۳ _____ مرگ مغزی از دیدگاه فقهای اسلامی
- ۱۶ _____ اثر اذن شخص مرگ مغزی شده در قصاص و دیه
- ۱۷ _____ ادله قائلین قول اول

۸۸ _____ ادله فائیلین قول دوم

فصل سوم: مرگ مغزی در پزشکی قانونی و پیوند اعضا ۱۹

۹۱ _____ مرگ مغزی در پزشکی قانونی

۹۲ _____ موارد منجر به مرگ مغزی

۹۳ _____ تشخیص مرگ مغزی

۹۳ _____ نبودن وضعیت‌های مشابه مرگ مغزی

۹۴ _____ مدت زمان نظارت بر فرد مرگ مغزی

۹۵ _____ آزمون‌های تأییدکننده مرگ مغزی

۹۶ _____ دلایل اعلام مرگ مغزی

_____ توانایی نگهداری اعمال نباتی بدن برای مدت طولانی بعد از مرگ مغزی

۹۶ _____

۹۷ _____ نیاز به اعضاء مختلف بدن برای پیوند اعضا به بیماران نیازمند

۹۸ _____ شرایط اعلام مرگ مغزی

۱۰۰ _____ ظاهر فرد مرگ مغزی در تشخیص آن

۱۰۰ _____ احساس درد مرگ مغزی

۱۰۰ _____ هبود مرگ مغزی

۱۰۱ _____ پیوند اعضا مرگ مغزی در حقوق و فقه

۱۰۷ _____ دیدگاه فقه و حقوق اسلامی

۱۰۹ _____ سیر قانون‌گذاری در مورد مرگ مغزی و پیوند اعضا

۱۱۰ _____ رئیس مجلس محترم شورای اسلامی

۱۱۱ _____ ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

- ۱۱۲ _____ دیدگاه قانون گذار
- ۱۱۶ _____ دیدگاه فقها در پیوند اعضا
- ۱۱۷ _____ استدلال مخالفان
- ۱۱۸ _____ دلایل موافقان
- ۱۲۰ _____ آیت الله سیدعلی خامنه‌ای

فصل چهارم: جایگاه حقوقی کیفری مرگ مغزی و آثار آن

- ۱۲۵ _____
- ۱۲۷ _____ جایگاه مرگ مغزی در حقوق کیفری ایران
- ۱۳۱ _____ سیر قانون گذاری در مورد مرگ مغزی
- ۱۳۲ _____ رئیس مجلس محترم شورای اسلامی
- ۱۳۴ _____ دیدگاه قانون گذار
- ۱۳۸ _____ نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائتی راجع به مرگ مغزی
- ۱۳۹ _____ قتل در قانون مجازات اسلامی
- ۱۴۲ _____ جایگاه رکن معنوی قتل عمدی
- ۱۴۴ _____ علم به موضوع
- ۱۴۶ _____ علم به انسان بودن
- ۱۴۶ _____ علم به محقون الدم بودن مقتول
- ۱۴۷ _____ علم به وضعیت خاص مجنی علیه
- ۱۴۷ _____ علم به موقعیت مکانی و زمانی
- _____ جایگاه رکن مادی در جرم قتل بر پایه ماده ۳۷۱ قانون مجازات اسلامی

چکیده

تعیین لحظه‌ی دقیق مرگ در حقوق از آنرو دارای اهمیت فوق‌العاده است که از یک سو در حقوق ارثیه و تعیین وارثان مؤثر است و از سوی دیگر در مباحثی از حقوق جزا، اثرگذار اثر مهم‌تری که در دهه‌های اخیر رخ نموده است، تعیین زمان کالبدشکافی اشخاص و استفاده از اعضای آن‌ها برای پیوندهای پزشکی است، چرا که کالبدشکافی قبل از مرگ شخص، امکان‌پذیر نیست. در اعصار گذشته فقه و عرف و پزشکی به توافقی دست یافته بودند که تعیین زمان مرگ چندان مشکل نبود؛ اما امروزه پدیده‌ی خاصی به نام مرگ مغزی مطرح است که تعیین زمان دقیق مرگ در آسیب‌دیدگان منتهی به مرگ مغزی را مشکل نموده است.

حیات غیرقطعی به موجب ماده‌ی ۳۷۲ قانون مجازات اسلامی نیز در این قانون وارد شده است. در این ماده که با توجه به متون حقوق اسلامی نگارش یافته است، چه بسا بتوان مرگ مغزی را به واسطه‌ی قیاس اولویت از مصادیق حیات غیرقطعی دانست. ولی تعمیم تعبیر «در حکم مرده» به حالت مرگ مغزی دلیل می‌خواهد؛ زیرا منظور قانون‌گذار، حالتی است که فرد مانند مذبح است و آخرین رمق حیات در او باقی مانده است، لذا معلوم نیست که شامل حالت مرگ مغزی شود.

کلمات کلیدی: مرگ، مرگ مغزی، حقوق جزا، در حکم مرده.